

Forskning og fælles læring om ko og kalv sammen i malkekvægbesætninger

Ko-kalv samvær i malkekvægbesætninger er genstand for forskning fra mange vinkler, og staldskoler er én af dem. Her kan landmænd, som gerne vil udvikle ko-kalv systemer til deres gårde, lære sammen og udvikle måder at have kalvene sammen med køer. Som en del af et forskningsprojekt kan det bidrage til at formulere relevante forskningsspørgsmål, og give viden om vigtige praksis-perspektiver på disse systemer.

04.05.2020 | CAMILLA MATHIESEN

Af: Mette Vaarst (AU) og Iben Alber Christiansen (ØL)

At kalve skilles fra deres mor efter et døgn er et åbenlyst dilemma i økologiske malkekvægbesætninger, men har været accepteret praksis gennem mange årtier, især af hensyn til mælkeudbyttet til humant konsum. Projektet KALVvedKO, som har partnere fra AU, Thise Mejeri, Naturmælk, TruTest samt Økologisk Landsforening (ØL), søger at løse dilemmaet gennem forskning og udvikling af robuste staldsystemer til danske forhold. Staldskoler er en del af dette projekt, som

samarbejder med flere andre projekter, bl.a. det internationale CORE Organic Cofund projekt GrazyDaiSy (som i Danmark inddrager partnerne AU, ØL og Them Mejeri), som har mest fokus på græsningssystemer også til køer og kalve.

Hvad er staldskoler?

Staldskoler er grupper af landmænd, som samles for at hjælpe hinanden med at nå et fælles mål – som fx at få ko-kalv-systemer til at fungere. De fungerer sådan at 'værterne' udarbejder en dagsorden i samarbejde med facilitator'en med en succes og to problem-områder, som de gerne vil have de andres indspil til, og mødet på værtsgården er centreret omkring disse punkter. På dén måde bruger deltagerne hinanden, og deres erfaring og brede forståelse af organiseringen af landbruget kommet i spil.

Staldskoler som en del af projektet

I projektet KALVvedKO startede vi i april 2019 en staldskole med deltagere fra 5 gårde, og derudover et par landmænd som af forskellige årsager 'hoppede fra'. Gruppen har mødtes cirka hver 1½ måned (med pause i sommerferien og travle perioder). I alt er det blevet til i 9 besøg. På dagsordenen har der været emner som f.eks. mælkenedlægning, ammetanter, staldindretning, kalvefodring og ikke mindst forskellige fravænningsmetoder og -tidspunkter.

Landmændene har delt succes'er og fiaskoer med hinanden, når de mødes i staldskolen. De erfaringer, de gør sig hjemme på deres egen bedrifter, har de andre deltagere kunnet lære af, og der har været flere, der har prøvet nye metoder af og ændret arbejdsrutiner. Nogle gange har der været udskiftninger af deltagere, fx når der har været nye ansatte, som så også har deltaget i staldskolen. Det har både haft fordele og ulemper: det giver nye vinkler, men det

kan også være en udfordring, da det er vigtigt at opbygge et tillidsforhold til kollegerne, så man kan melde ærligt ud omkring de udfordringer, der er på bedriften. En anden udfordring er geografi: der bruges noget tid på at rejse rundt fra landsdel til landsdel for at mødes. Til gengæld har rejsetiden givet mulighed for samkørsel og dermed nogle gode faglige diskussioner undervejs.

Sammensætningen af gruppen har været meget bred – de fleste har haft op til 100 køer og de største var på 350 køer. Det er klart, at der kommer nogle ekstra aspekter og udfordringer i spil på de større bedrifter, fordi der også skulle større fokus på udfordringerne i at skalere op og ned i disse systemer og forstå forskellene på logistikken i staldindretningen.

Staldskoler som en måde at udvikle noget på ... sammen!

En af udfordringerne for deltagerne i denne staldskole om ko-kalv-systemer har nogle gange været at sådanne systemer var nye for de fleste, så deltagerne var fælles om at efterspørge viden og erfaring. Samtidig var det klart for alle at der ikke findes 'én model' som er den bedste, men mange måder at gøre tingene på. Denne fælles erkendelse hjælper meget når man prøver at indrette noget: man lader sig inspirere men med en bevidsthed om at man ikke kan 'kopiere' men 'udvikle' sådan at det passer til egen gård.

Erfaringer fra sidste år peger blandt andet på, er at de større besætninger kræver lidt længere tilløb og har en række overvejelser inden de kommer i gang, især hvad angår mulighederne for indretninger og investeringer. Der var også en væsentlig forskel på 'større' og 'mindre' besætninger at i større besætninger er det ikke altid kun ejerne selv, som passer køer og kalve heller ikke i ko-kalve-systemet, og det kræver dels et godt samarbejde mellem ejere og medarbejdere omkring udviklingen, og at der kan være brug for mere faste systemer og rutiner fra start, så alle i besætningen gør tingene på samme måde.

I 2020 er det planen at udvide staldskolegruppen ved at inddrage flere deltagere, som ikke nødvendigvis er kommet helt i gang endnu, men som går og overvejer hvordan det kan stilles an på deres bedrift. På den måde vil der blive mulighed for at de nye deltagere kan samle inspiration hos de garvede fra sidste år og forhåbentlig få mod på at kaste sig ud i at afprøve noget i de eksisterende rammer, og alle kan lære af paletten af forskellige tiltag og måder at organisere det på. Derudover er der konstant en 'platform' at hente hjælp fra, for dem som kaster sig ud i noget nyt.

Hvordan er staldskoler så en vigtig del af et forskningsprojekt?

Forskerteamet arbejder også i et internationalt søster-projekt, GrazyDaiSy, som har som et af sine forskningsfelter at beskrive 'forandring og transition' til nye rutiner, og overgang til ko-kalv-samvær i malkekvægbesætninger er ét af fokus-områderne. Hvis man som forsker skal producere nyttig viden som kan bruges af landbruget, er det helt nødvendigt at forske i forandring, fordi landbruget konstant skal forholde sig til ændrede vilkår både indenfor klima, fødevarer-systemer og økosystemer. Ved at kombinere udvikling af praksis med forskning, sådan som vi gør det hér ved at deltage i staldskoler og gennemføre interviews om erfaringer og oplevelser i ko-kalv systemer, får vi øjnene op for de praktiske problemstillinger som skal løses i forbindelsen med udvikling af sådanne systemer. Som forskningsteam bliver vi herved bedre i stand til at udvikle spørgsmål, projekter og svar som er relevante i praksis. Men udover det lærer vi også noget, som er vigtigt og kan bidrage væsentligt til en fælles viden om 'forandring og transition' på et mere overordnet niveau, hvilket kan være vigtigt for udvikling af fremtidens landbrug.

Udvikling af ko-kalv-systemer i danske malkekvægbesætninger

Vi har forhåbninger om at disse projekter udvikler et solidt og kvalificeret teoretisk og praktisk funderet grundlag for, hvordan det kan lade sig gøre at etablere systemer hvor køer og kalve kan være sammen i uger eller måneder efter kælvning. Begge de nævnte projekter, som ICROFS er involverede i gennem CORE Organic Cofund og OrganicRDD4, og samarbejdende projekter ved AU og i ØL, gennemføre adfærdsstudier som bidrager med viden om især kalvenes adfærd og velfærd i ko-kalve-systemer, vi arbejder med udenlandske kolleger og institutioner, og vi har ambitioner om

at fortsætte med at inddrage erfaringer og fælles udvikling som en del af projekterne, og at nå vidt ud fx ved planlagte arrangementer (efter Covid-19 krisen er ovre), samt idé-kataloger, videoer, casebeskrivelser, og bæredygtighedsberegninger inklusiv økonomiske beregninger.

Anerkendelser:

Staldskolerne er en del af KALVvedKO (34009-18-1387) er en del af Organic RDD 4 programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer). Det har fået tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Miljø- og Fødevarerministeriet.

Søsterprojektet, GrazyDaiSy (H2020 Eranet CORE Organic Cofund projekt 727495) får økonomisk støtte fra tværnationale finansieringsorganer med medfinansiering fra EU, samt bevilling fra Innovationsfonden til den danske del)

Jordbrug og fødevarer

DEL PÅ FACEBOOK

 DEL PÅ TWITTER

 DEL PÅ LINKEDIN

 SEND TIL EN VEN

Nyhedsarkiv

> 2021

> maj 2021: 3 artikler

> april 2021: 4 artikler

> marts 2021: 3 artikler

> februar 2021: 2 artikler

> januar 2021: 5 artikler

> 2020

> december 2020: 4 artikler

> november 2020: 4 artikler

> oktober 2020: 5 artikler

> september 2020: 6 artikler

> august 2020: 3 artikler

> juli 2020: 2 artikler

> juni 2020: 6 artikler

- › maj 2020: 8 artikler
- › april 2020: 3 artikler
- › marts 2020: 5 artikler
- › februar 2020: 4 artikler
- › januar 2020: 6 artikler
- › **2019**
- › december 2019: 7 artikler
- › november 2019: 4 artikler
- › oktober 2019: 3 artikler
- › september 2019: 8 artikler
- › august 2019: 11 artikler
- › juni 2019: 3 artikler
- › maj 2019: 18 artikler
- › april 2019: 3 artikler
- › marts 2019: 4 artikler
- › februar 2019: 4 artikler
- › januar 2019: 8 artikler
- › **2018**
- › december 2018: 6 artikler
- › november 2018: 8 artikler
- › oktober 2018: 4 artikler
- › september 2018: 4 artikler
- › august 2018: 6 artikler
- › juli 2018: 4 artikler
- › juni 2018: 5 artikler
- › maj 2018: 8 artikler
- › april 2018: 5 artikler
- › marts 2018: 3 artikler
- › februar 2018: 5 artikler
- › januar 2018: 10 artikler
- › **2017**
- › december 2017: 8 artikler
- › november 2017: 16 artikler
- › oktober 2017: 8 artikler
- › september 2017: 9 artikler

- › august 2017: 6 artikler
- › juli 2017: 3 artikler
- › juni 2017: 6 artikler
- › maj 2017: 9 artikler
- › april 2017: 3 artikler
- › marts 2017: 5 artikler
- › februar 2017: 12 artikler
- › januar 2017: 9 artikler
- › **2016**
- › december 2016: 5 artikler
- › november 2016: 5 artikler
- › oktober 2016: 7 artikler
- › september 2016: 7 artikler
- › august 2016: 4 artikler
- › juli 2016: 2 artikler
- › juni 2016: 7 artikler
- › maj 2016: 5 artikler
- › april 2016: 3 artikler
- › marts 2016: 3 artikler
- › februar 2016: 8 artikler
- › januar 2016: 6 artikler
- › **2015**
- › december 2015: 5 artikler
- › november 2015: 8 artikler
- › oktober 2015: 7 artikler
- › september 2015: 7 artikler
- › august 2015: 8 artikler
- › juli 2015: 7 artikler
- › juni 2015: 7 artikler
- › maj 2015: 15 artikler
- › april 2015: 8 artikler
- › marts 2015: 12 artikler
- › februar 2015: 15 artikler
- › januar 2015: 15 artikler
- › **2014**

- › december 2014: 14 artikler
  - › november 2014: 8 artikler
  - › oktober 2014: 6 artikler
  - › september 2014: 2 artikler
  - › august 2014: 1 emne
  - › april 2014: 1 emne
  - › januar 2014: 1 emne
-

Revideret 17.05.2021 - Camilla Mathiesen